

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveysjohtaja Ulla Tikkanen, puh. 050 355 3246
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kouluterveyskysely toteutettiin sähköisesti Kauniaisten ala- ja yläkouluissa sekä lukioissa keväällä 2021. Valtakunnalliset kouluterveyskyselyn tulokset julkaistiin 20.9.2021 ja Kauniaisten oma raportti kyselyn tuloksista valmistui 30.9.2021. Raportissa vertailukuntina ovat Espoo ja Kirkkonummi.

Kouluterveyskysely tehdään joka toinen vuosi perusopetuksen 4- ja 5-luokkalaisille lapsille sekä nuorille, jotka opiskelevat peruskoulun 8- ja 9-luokalla ja lukion ja ammattikoulun 1. ja 2. vuosikursilla. Kouluterveyskyselyyn vastasi Kauniaisissa 931 koululaista ja opiskelijaa ja kattavuus oli eri alakoulussa 82%, yläkoulussa 74% ja lukiossa 77%.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) järjestämä kansallinen Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaamisesta. Kouluterveyskyselyn vuoden 2021 perustulokset ovat saatavilla sähköisen tulospalvelun kautta Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sivuilla: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset>.

Kauniaislaiset lapset ja nuoret voivat kansallisella tasolla hyvin ja he kokevat olevansa tärkeä osa perhettä ja yhteisöä. Kauniaisissa löytyy myös nuorille mielekästä tekemistä. Huolenaiheeksi nousee Kauniaisissa lasten ja nuorten seksuaalinen häirintä, mielenterveyshaasteet, ja kiusaaminen sekä uupumus. Nämä ilmiöt ovat sukupuolittuneet ja liittyvät erityisesti tyttöjen hyvinvoinnin muutoksiin. Voidaan olettaa, että Kauniaisten ja muun maan tulosten heikentyminen liittyy koronapandemiaan.

Enemmistöllä on viikoittainen harrastus, mutta aiempaa selvästi vähäisempi osuus alakoululaisista kokee olevansa tärkeä osa koulu yhteisöä tai on erittäin tyytyväinen elämäänsä. Myös vähintään tunnin päivässä liikkuvien alakoululaisten osuus on laskenut selvästi vuodesta 2019 ja ohjattua liikuntaa vapaa-ajallaan viikoittain harrastavien yläkoululaisten osuudet ovat laskeneet selvästi. Vertailukuntia suurempi osuus kauniaislaisista yläkoululaisista ja lukiolaisista kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa nuorille.

Kauniaisten tuloksissa huolenaiheena nousevat edelleen mm. seksuaalinen häirintä, mielenterveyshaasteet, kiusaaminen, päihdeasteet ja perhepiiristä saatu alkoholi sekä kouluväsymys ja -uupumus. Mielenterveyshaasteet, seksuaalinen häirintä ja uupumus ovat selkeästi tavallisempia tytöillä ja esim. kiusaaminen tavallisempaa poikien joukossa.

Kyselyn käsittely ja tulosten hyödyntäminen Kauniaisissa

Kouluterveyskyselyn 2021 tulokset on esitelty Kauniaisten Tejo-työryhmässä, jossa sovittiin tulosten käsittelyprosessi Kauniaisissa. Tuloksia tullaan käsittelemään syksyn 2021 aikana eri työryhmissä ja kouluissa, joissa yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmissä sovitaan keskeisistä toimenpiteistä ja valitaan joka yksikössä Kouluterveyskysely-vastaavan vahvistamaan toimenpiteiden seuranta. Tuloksia hyödynnetään oppilaitosten hyvinvointityössä ja yhteisöllisessä opiskeluhuoltotyössä sekä kaupungin hyvinvointi- ja strategiatyössä, toiminnan kehittämässä kaikilla toimialoilla ja monialaisessa yhteistyössä sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen sekä tulevien hyvinvointialueiden kanssa.

Sosiaali- ja terveysjohtaja Ulla Tikkanen:

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa lausuntonaan seuraavasti:

Vuoden 2021 Kouluterveyskyselyn Kauniaisten tulokset kertovat tärkeistä koululaisten vahvuuksista: suuri osa lapsista ja nuorista harrastaa aktiivisesti ja kokee olevansa tärkeä osa perhettä, kaveriporukkaa ja kouluyhteisöä. Mielenterveyden haasteet, kiusaamisen lisääntyminen sekä tyttöjen pahoinvointi ja seksuaalinen häiritä, viive palvelujen saamisessa sekä elintavoissa tapahtuneet muutokset ovat kuitenkin huolestuttava tieto. Kuten aikaisempina vuosina, nytkin koululaisten päihteiden käyttö ja koululaisten ja huoltajien päihdemyönteisyys on muita pääkaupunkiseudun kuntia yleisempää.

Myös lasten ja nuorten fyysisen aktiivisuuden vähentyminen on huolenaihe, johon Kauniaisissa on reagoitu lisäämällä moniammatillista yhteistyötä ja toteutettu alakoululaisten koulufysioterapiaa. Näin on voitu ennaltaehkäisevästi puuttua mm. toimintakyvyssä ilmeneviin rajoituksiin ja vaikuttaa liikunta-aktiivisuuteen. Tehdyn koulufysioterapiakokeilun perusteella olisi hyödyllistä jatkaa koulufysioterapiaa koskemaan laajemmin peruskouluikäisiä ennaltaehkäisevästä näkökulmasta.

Lasten ja nuorten lisäksi kouluterveyskyselyn tulosten käsittelyssä ja toimenpiteistä päätettäessä on huomioitava kohderyhmänä myös perheet. Mielenterveyspalvelut on turvattava lapsille ja nuorille Kauniaisten lasten ja nuorten mielenterveyspolun mukaisesti. Se muodostaa selkeän kokonaisuuden, joka ohjaa ammattilaisten toimintaa eri vaiheissa matalan kynnyksen palveluista vaativampaan hoitoon. Perhekeskuskonseptin mukainen matalan kynnyksen palvelu ja kohtaamispaikka lapsiperheille aloittaa toiminnan keväällä 2022.

Vanhemmuuden tukemista sekä perheiden päihdeasenteeseen vaikuttamista, yleistä tietoisuutta päihdehaitoista sekä urheilu- ja muiden järjestöjen ja henkilökunnan päihdetyön osaamista tulee vahvistaa. Yhtenä keinona ovat mm. vuoden 2022 vanhemmille kohdennetut työpajat. Ehkäisevän päihdetyön ohjelmassa ja Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2020-22 on lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä tavoitteita, joita on kirjattu myös kaupungin strategiaan vuodelle 2022. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa, että vuoden 2022 alussa sovitaan sosiaali- ja terveysvaliokunnan ja sivistystoimen valiokuntien yhteisestä kokouksesta, jossa käsitellään lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa kuvaavan Kouluterveys 2021-tutkimuksen tuloksia ja sovitaan jatkotoimenpiteistä.

Valiokunta merkitsee tiedoksi lausunnon Kouluterveyskyselyyn 2021.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Jakelu:

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta
Ruotsinkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta